

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля
« 01 » *липень*

Юрій БІДЗІЛЯ
2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	06 Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Освітня програма	Міжнародна журналістика
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни **«Історія медіакомунікацій»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **06 Журналістика** спеціальності **061 Журналістика** освітньої програми **«Міжнародна журналістика»**.

Розробник: *Барчан Олеся Василівна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри журналістики**

Протокол № 12 від 30 червня 2025 року

Завідувач кафедри Євген СОЛОМІН

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.

Протокол № 9 від 30 червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 180	3-й	3-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 3	1-й/2-й	1-й/2-й
	Лекції:	
	22/22 год.	6/6 год.
	Практичні (семінарські):	
	22/22 год.	6/6 год.
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни **"Історія медіакомунікації"** є формування в здобувачів цілісного уявлення про історичні етапи розвитку комунікаційних процесів у світі, вивчення ключових суспільно-політичних, культурних і технічних передумов становлення засобів комунікації та аналіз їхнього впливу на розвиток суспільства. Дисципліна спрямована на дослідження еволюції комунікаційних засобів, від найдавніших форм передачі інформації до сучасних мас-медійних систем, із акцентом на ключових подіях, персоналіях та інноваціях, що визначили глобальний комунікаційний ландшафт. Курс також покликаний розвивати здатність студентів аналізувати історичні моделі комунікації, осмислювати роль комунікаційних технологій у формуванні соціокультурних процесів та критично оцінювати вплив історичних комунікаційних практик на сучасний медіапростір.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

СК09. Здатність осмислювати актуальні суспільно-політичні процеси в Україні та за кордоном, виробляти та коригувати власну журналістську стратегію, план дій з урахуванням національних інтересів та геополітичних умов.

СК12. Здатність адекватно застосовувати набуті знання й навички для вирішення проблем у професійній журналістській діяльності, створювати журналістські матеріали усіх сучасних форматів.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення навчальної дисципліни **"Історія медіакомунікації"** є опанування таких навчальних дисциплін: ОК01 «Історія та культура України», ОК03 «Філософія», ОК19 «Медіалінгвістика».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми **«Міжнародна журналістика»**, вивчення навчальної дисципліни **"Історія медіакомунікації"** повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції на міжнародному рівні.	ПР02
Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.	ПР08
Оцінювати діяльність колег з погляду зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.	ПР10
Вивчати сучасні суспільно-політичні процеси в Україні та за кордоном, розробляти план власних професійних дій з урахуванням національних інтересів та геополітичних умов.	ПР19

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни "**Історія медіакомунікації**":

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Уміти застосовувати в професійній діяльності знання історичних моделей масової комунікації, суспільно-політичні, культурні та технологічні передумови, які вплинули на розвиток комунікаційних процесів; ідентифікувати та аналізувати історичні приклади інформаційних кампаній, проведених через зарубіжні мас-медіа, визначати фактори їхньої успішності чи неефективності та застосовувати ці знання до сучасних практик; використовувати історичні знання для створення нових концепцій інформаційних продуктів, медійних подій тощо.	ПР02
Демонструвати вміння проводити дослідження історичних джерел масової комунікації, знаходити, систематизувати та аналізувати історичні документи, архівні матеріали, періодичні видання та інші джерела, що відображають розвиток зарубіжної масової комунікації. Використовувати історичні джерела для вивчення суспільно-політичних, культурних та економічних умов, які впливали на розвиток комунікацій; визначати надійність, об'єктивність і достовірність інформації з різних джерел, включаючи друковані медіа, електронні бази даних і наукові праці. Інтегрувати здобуті знання для досліджень та створення інформаційних продуктів.	ПР08
Здійснювати аналіз впливу масово-комунікаційних процесів на формування і збереження суспільних і культурних цінностей демократичних ідей, прав людини, наукових досягнень у різні історичні періоди; оцінювати свої та чужі медіапродукти та інформаційні кампанії через призму культурної значущості та діяльність колег, орієнтуючись на етичні й культурні стандарти, сформовані історично; використовувати історичні знання для розробки власних інформаційних продуктів, які сприяють популяризації суспільних і культурних цінностей.	ПР10
Аналізувати еволюцію медіакомунікацій у різних історичних та геополітичних контекстах, виявляти взаємозв'язок між розвитком медіа та суспільно-політичними процесами в Україні й світі, а також використовувати історичний досвід медіасистем для обґрунтування власних професійних рішень у сфері журналістики з урахуванням національних інтересів.	ПР19

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни "Історія медіакомунікації" є: залік, модульна контрольна, поточне оцінювання на заняттях; усна чи письмова відповідь на практичному занятті; презентації; виконання тестових та творчих завдань.

Під час вивчення дисципліни використовуються такі методи: словесні (лекції, пояснення, навчальні дискусії), візуальні (презентації), проблемно-пошукові (аналіз ролевих ситуацій), індуктивні та дедуктивні, інтерактивні (групові проєкти, дискусії).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна або письмова, що включає: групове та індивідуальне опитування; онлайнне тестування; оцінювання практичних робіт; демонстрації та представлення творчих проєктів у формі презентації, аудіо- та відеопродукції; участі в дискусіях, предметних обговореннях тем тощо.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота, що складається з комплексного тестування, яке включає різноманітні теоретичні питання з тем дисципліни, представлених у змісті робочої програми.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний екзамен; підсумкова оцінка може бути виставлена за поточного оцінювання – за сумою балів, набраних здобувачем на практичних заняттях і під час модульної контрольної роботи. Сума балів за всі види робіт визначається в межах 100 балів..

Оцінювання здобувачів вищої освіти також передбачає врахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» (URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	3	3		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	40	100

6	6	6	6	6	6	6	6	6	3	3		
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	--

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Виконання творчих проєктів, практичних завдань, досліджень:	20	60	20	60
підготовка презентацій, усна відповідь	5	15	5	15
створення аудіо-, відео-, графічних та ін матеріалів до тем курсу	2	20	5	20
аналіз медіа, відповідно до тем курсу	5	10	5	20
участь в обговоренні тем, професійних дискусіях	5	5	5	5
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота з дисципліни "Історія медіакомунікації" проводиться згідно з розкладом модульних контролів.

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи вони повинні мати поточні підсумкові бали за практичні заняття. Максимальна кількість балів, одержаних під час практичної роботи, становить 60 балів.

Модульна контрольна робота містить тестові завдання за проблематикою курсу. Максимальна кількість балів, які може отримати здобувач, – 40 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінка «відмінно» (90–100, А) виставляється здобувачеві, який продемонстрував здібності до критичного мислення, належно обґрунтував думку, навів актуальні приклади, зробив самостійні узагальнення, спираючись на знання програмового матеріалу, самостійно опрацьовані додаткові джерела.

Оцінка «добре» (82–89, В) виставляється здобувачеві, який належно розкрив тему, виявив здібності до аналізу явищ, продемонстрував знання необхідної наукової інформації, зробив самостійні узагальнення, проте припустився незначних огріхів.

Оцінка «добре» (74–81, С) виставляється здобувачеві, який добре розкрив тему, належно проаналізував питання, зробив узагальнення, але припустився помилок в аргументації думки.

Оцінка «задовільно» (64–73, D) виставляється здобувачеві, який розкрив тему, зробив спробу самостійного аналізу проблеми, продемонстрував задовільний рівень володіння програмовим матеріалом, але не навів сучасних прикладів для підтвердження власної думки, зробив часткові узагальнення.

Оцінка «задовільно» (60–63, E) виставляється здобувачеві, який частково розкрив тему, виявив слабкий рівень володіння науковою інформацією, поверховість в аналізі явища. не зробив належних узагальнень.

Оцінка «незадовільно» (35–59, FX) виставляється здобувачеві, який не розкрив теоретичні питання й не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка «незадовільно» (0-34, F) виставляється здобувачеві, який не виконав навчальну програму або якийсь серйозний елемент її складової, має фрагментарні знання, що не дозволяють розкрити теоретичні питання й виконати практичні завдання. Такий здобувач не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Шкала. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за шкалою, наведеною в таблиці.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Зародження засобів масової комунікації та їх розвиток як інструментів впливу на громадську думку.

Тема 1. Зародження засобів масової комунікації. Медійні явища Стародавнього Сходу. Комунікативні процеси епохи Античності у Європі.

Форми комунікації епохи палеоліту. Виникнення писемності як новий етап розвитку засобів комунікації (Месопотамія, Єгипет, Індія, Китай). Фінікійська та угаритська абетки та їх значення в історії ЗМК. Розвиток культури та публіцистика в Давній Греції. До питання про усну публіцистику Давньої Греції. Писемність Давньої Греції. Книжкова справа античного світу. Публіцистика в ораторському мистецтві Давньої Греції (V століття до н.е.). Публіцистичність у промовах давньогрецьких ораторів (Аристотель, Горгій, Лісій, Ісократ, Демосфен та ін.). Розвиток культури та публіцистика в Давньому Римі. До питання про розвиток писемності Давнього Риму. Публіцистика в ораторському мистецтві Давнього Риму (I століття до н.е. —Марк Тулій Цицерон, Марк Фабій Квінтіліан, Тацит, Пліній Молодший

тощо; I ст. н.е. — Луцій Антей Сенека). Виникнення та розвиток перших прообразів газет у Римі „Acta senatus” та „Acta diurnal populi romani” 1-4 століття н.е.

Тема 2. Зародження християнських ЗМК у Європі. Розвиток комунікативних процесів та публіцистика Середньовіччя.

Зародження християнської публіцистики. Публіцистика Христа та апостола Павла. Латинська (західна) ранньохристиянська публіцистика та її представники (Ієронім Стридонський, Амросій Медіоланський, Аврелій Августин). Візантійська (східна) ранньохристиянська публіцистика та її представники (Григорій Богослов, Василій Великий, Іоанн Златоуст). Розвиток публіцистики в період раннього Середньовіччя (V — сер. XI ст.). „Монастирська культура” в період класичного та пізнього Середньовіччя (сер. XI ст. — XV ст.). Розвиток політичної публіцистики в період класичного та пізнього Середньовіччя (Кола ді Рієнцо, П'єр Дюбуа, Джон Фонтеск'ю).

Тема 3. Зародження та розвиток книгодрукування у Європі та світі, його вплив на ЗМК

Виникнення книгодрукування в Китаї в 1041–1048 рр. Історичні передумови виникнення книгодрукування у Європі в XV столітті. Постать Йогана Гутенберга. Подальший розвиток друкарської справи в Німеччині: новації Йоганна Мантелейна та Антона Кобергера. Поширення книгодрукування в Італії: діяльність Йоганна Шпейєрського та Альда Мануція. Підпорядкування книговидавництва королівській владі в Англії, Франції та інших країнах Європи. Поява книгодрукування в Америці. Лютерівська друкарня та її значення для подальшого розвитку засобів масової комунікації. Наслідки книгодрукування.

Тема 4. Рукописні та друковані засоби масової комунікації у Європі та Азії XV- XVII ст. Медійні процеси епохи Відродження та Реформації.

Рукописні прообрази періодичних видань Італії та Німеччини. Попередники преси Англії, Франції. Рукописна періодика Китаю. Друковані інформаційні листки Європи та Азії.

Суспільно-політичні та культурні передумови розвитку публіцистики доби Відродження в Європі (XV- XVI ст.). Публіцистика епохи Відродження у Європі. Політична й антицерковна публіцистика (Лоренцо Валла, Ніколло Макіавеллі, П'єтро Аретіно тощо). Суспільно-політичні та культурні передумови розвитку публіцистики доби Реформації у Європі в XVI ст. Публіцистика Реформації (Мартін Лютер, Томас Мюнцер, Йоган Рейхлін, Ульріх фон Гуттен, Еразм Роттердамський тощо).

Тема 5. Становлення газетної справи у Європі в XVII - I пол. XVIII ст.

Передумови виникнення друкованих ЗМІ у Європі в XVII - I пол. XVIII ст. Перші регулярні друковані газети початку XVII століття в Німеччині. Розвиток преси у Франції. Постать Теофраста Ренодо та друковане видання „Ля газет”. Зародження журнального типу видання.

Тема 6. Розвиток медіа Англії в XVII - I пол. XVIII ст.

Масовокомунікаційні процеси в Англії в XVII ст. та становлення цензури. Особливості функціонування монархічної та парламентської преси в Англії. Англійська публіцистика

XVII століття (Джон Мільтон, Джерард Вінстенлі, Джон Лільбельн тощо) та питання свободи слова.

Тема 7. Культурно-історичні передумови розвитку засобів масової комунікації в добу Просвітництва у Європі. Преса Англії, Франції та Німеччині XVIII століття.

Особливості зародження та розвитку просвітницької журналістики у Європі. Специфіка функціонування преси Англії в добу просвітництва. Публіцистична та журналістська діяльність Даніеля Дефо. Просвітницька публіцистика Джонатана Свіфта. Журналістська діяльність Джозефа Аддісона та Ричарда Стіля. Розвиток просвітницької журналістики у Франції та Німеччині у XVIII столітті. Політичні передумови розвитку журналістики Франції XVIII століття. Журналістська діяльність та публіцистика П. Мариво та Ф. Прево. Просвітницька діяльність Монтеск'є. Публіцистка Вольтера та Д. Дідро. Публіцистична думка та преса Великої французької революції (Мірабо, Марат, Бабеф, Демулен та ін.). Політика Наполеона у сфері преси. Розвиток просвітницької журналістики в Німеччині.

Тема 8. Становлення та розвиток медіа США у XVIII столітті.

Зародження преси в Північній Америці. Колоніальний період розвитку преси США. Американська преса в роки війни за незалежність. Боротьба федералістів та республіканців та журналістика США кінця XVIII століття. Заснування перших видань журнального типу в США і формування якісної преси. Журналістська та публіцистична діяльність Б. Франкліна.

Тема 9. Загальні тенденції розвитку масовокомунікаційних процесів у XIX столітті у Європі.

Суспільно-історичні та культурні передумови розвитку медіа у XIX столітті у Європі. Розквіт періодичної преси в Англії. Створення якісної журнальної періодики та газети „Таймс”. Поява масової англійської преси та її вплив на розвиток рекламної галузі та зв'язків із громадськістю. Перші інформаційні агентства Європи XIX століття. Становлення періодичної преси в Україні у XIX столітті

Тема 10. Розвиток медіа Франції та Німеччини у XIX столітті. Комерціалізація та подальша монополізація ЗМК у Європі

Політичні передумови розвитку преси Франції XIX століття. Політика у сфері журналістики часів Наполеона I та періоду Реставрації. Поява масової преси та діяльність Еміля де Жирардена. Журналістика Франції II половини XIX століття (революцій 1848 року та II Імперії (1851-1870) та комерціалізація преси). «Золота ера» французької журналістики. Розвиток преси в Німеччині в період „наполеонівського режиму” та Німецького союзу. Журналістська діяльність К. Маркса та Ф. Енгельса. Розвиток журналістики періоду правління Отто фон Бісмарка. Німецькі ЗМІ кінця XIX століття (процеси монополізації, спеціалізації ЗМІ).

Тема 11. Історичні особливості розвитку медіа США I половини XIX століття.

Суспільно-політичні передумови розвитку преси США на початку XIX століття (політика уряду в сфері інформаційних відносин, розвиток журнальної періодики, преса й аболіціонізм тощо). „Комерційна революція” в газетній пресі США 1830-1840-х рр.

„Пенні-пресс” та видавнича діяльність Бенджаміна Дея та Джеймса Гордона Беннета. Формування якісної преси в середині XIX століття (Г. Грілі та Г. Реймондс). Утворення інформаційного агентства „Асошиейтед прес”.

Модуль 2. Подальший розвиток медіа як засобів політичної боротьби та становлення медіабізнесу

Тема 12. Медійні комунікації США II половини XIX століття.

Уплив громадянської війни (1861-1865рр.) на розвиток медій. Діяльність Дж. Пулітцера у сфері розвитку мас-медіа. Видавнича діяльність У. Р. Херста. А. Окса та розвиток якісної преси в США кінця XIX століття. Поширення регіональної та журнальної періодики в США наприкінці XIX століття.

Тема 13. Становлення засобів масової комунікації країн Азії, Африки та Латинської Америки у XIX столітті.

Культурно-історичні передумови формування періодичної преси країн Азії, Африки та Латинської Америки. Зародження колонізаторської та місіонерської преси. Поява та розвиток національних періодичних видань. Зародження та становлення преси в Китаї.

Тема 14. Розвиток засобів масової комунікації на Європейському континенті в I половині XX століття.

Політичні, соціально-економічні та культурні передумови розвитку мас-медіа на початку XX століття у європейських країнах. Основні аспекти розвитку української журналістики першої половини XX століття та боротьба за державність. Подальша комерціалізація та монополізація преси Великобританії на початку XX століття. Медіа Великобританії у I та II світових війнах. Становлення та розвиток радіо- та телемовлення Великобританії в 30-40 рр XX століття.

Тема 15. Медіакомунікації Франції в I половині XX століття.

Журналістика Франції I половини XX століття. Подальша комерціалізація та монополізація преси Франції на початку XX століття. Масовокомунікаційні процеси Франції у I та II світових війнах та міжвоєнний період. Преса Руху Опору періоду окупації нацистами.

Тема 16. Розвиток ЗМК у Німеччині в I половині XX століття.

Суспільно-політичні передумови розвитку ЗМК Німеччини початку XX століття. Інформаційна політика. Медіа часів Веймарської республіки. Преса й пропаганда Німеччини часів I та II світових воєн. ЗМІ Німеччини після поразки у II світовій війні. Поразка нацизму. Зонування.

Тема 17. Специфіка розвитку медіа США початку XX століття.

„Прогресивне десятиліття”. Новації в медійній сфері. Перша та друга світова війна та журналістика США (цензурні закони, посилення монополізації та комерціалізації ЗМІ тощо).

Зародження журналістського розслідування та формування професійних журналістських організацій. Становлення телерадіомовлення в США.

Тема 18. Розвиток медіа Китаю в I половині XX століття.

Суспільно-політичні передумови розвитку ЗМК Китаю початку XX століття. Зародження та становлення комуністичної преси в Китаї на початку XX століття. Розвиток ЗМК Гоміндану в 30-ті рр. XX століття. Медіа Китайської Народної Республіки та політика влади у сфері масової інформації.

Тема 19. Особливості мас-медійних процесів Європи та США у II пол. XX – початку XXI століття

Основні історичні передумови формування сучасного типу медіа країн Європи та США. ЗМІ Європи та США в умовах «холодної війни»: загальні тенденції. Розвиток медіа Франції у II половині XX століття– на поч. XXI ст. Розвиток ЗМК Німеччини у II половині XX століття– на поч. XXI ст. Медіа Великобританії у II половині XX століття– на поч. XXI ст. Медійна система США у II половині XX століття– на поч. XXI ст.

Тема 20. Національні особливості функціонування медіа на африканському та азійському континентах у II половині XX – початку XXI століття.

Історичні передумови зародження та розвитку ЗМК в країнах Африки. Суспільно-політична та економічна ситуація на африканському континенті у XX-XXI столітті й розвиток мас-медіа. Військові конфлікти й журналістика. Основні проблеми розвитку медіа та свободи слова в Африці. Телекомунікації африканських країн: сучасний стан та перспективи розвитку.

Тема 21. Медіасистеми країн Північної Африки та Близького Сходу у XX столітті та в сучасних умовах: проблемні питання

Історичні передумови формування ЗМК країн Північної Африки та Близького Сходу. Сучасні арабські медіа: специфіка функціонування та проблематика. Наслідки „Арабської весни” та питання свободи слова в країнах Північної Африки та Близького Сходу. Військові конфлікти й масовокомунікаційні процеси. Жінка в сучасній арабській журналістиці. Проблеми розвитку медіа в країнах Північно-Західної Африки.

Тема 22. Розвиток ЗМК у країнах азійсько-тихоокеанського басейну в сучасних умовах

Історичні передумови формування ЗМК країн Східної та Південно-Східної Азії. Специфіка розвитку сучасної журналістики в Китаї та Японії. Розвиток нових технологій та телекомунікацій у країнах Східної та Південно-Східної Азії. Нові тенденції розвитку ЗМК в Австралії.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	пр	с.р.		л	пр	с.р.
Модуль 1. Зародження засобів масової комунікації та їх розвиток як інструментів впливу на громадську думку.								
Тема 1. Зародження засобів масової комунікації. Медійні явища Стародавнього Сходу. Комунікативні процеси епохи Античності в Європі.	8	2	2	4	11	2	2	7
Тема 2. Зародження християнських ЗМК в Європі. Розвиток комунікативних процесів та публіцистика Середньовіччя.	8	2	2	4	11	2	2	7
Тема 3. Зародження та розвиток книгодрукування в Європі та світі та його вплив на ЗМК	8	2	2	4	11	2	2	7
Тема 4. Рукописні та друковані засоби масової комунікації в Європі та Азії XV- XVII ст. Медійні процеси епохи Відродження та Реформації	8	2	2	4	7			7
Тема 5 Становлення газетної справи в Європі в XVII - I пол. XVIII ст.	8	2	2	4	7			7
Тема 6. Розвиток медіа Англії в XVII - I пол. XVIII ст.	8	2	2	4	7			7
Тема 7. Культурно-історичні передумови розвитку засобів масової комунікації в добу Просвітництва в Європі. Преса Англії,	8	2	2	4	7			7

Франції та Німеччині XVIII століття.								
Тема 8. Становлення та розвиток медіа США у XVIII столітті.	8	2	2	4	7			7
Тема 9. Загальні тенденції розвитку масовокомунікаційних процесів у XIX столітті в Європі.	8	2	2	4	7			7
Тема 10. Розвиток медіа Франції та Німеччини у XIX столітті. Комерціалізація та подальша монополізація ЗМК у Європі	8	2	2	4	7			7
Тема 11. Історичні особливості розвитку медіа США I половини XIX століття.	10	2	2	6	8			8
Разом за модулем № 1	90	22	22	46	90	6	6	78
Модуль 2. Подальший розвиток медіа як засобів політичної боротьби та становлення медіабізнесу.								
Тема 12. Медійні комунікації США II половини XIX століття.	8	2	2	4	11	2	2	7
Тема 13. Становлення засобів масової комунікації країн Азії, Африки та Латинської Америки у XIX столітті.	8	2	2	4	11	2	2	7
Тема 14. Розвиток засобів масової комунікації на Європейському континенті в I половині XX століття.	8	2	2	4	11	2	2	7
Тема 15. Медіакомунікації Франції в I половині XX століття.	8	2	2	4	7			7
Тема 16. Розвиток ЗМК в Німеччині в I половині XX століття.	8	2	2	4	7			7

Тема 17. Специфіка розвитку медіа США початку XX століття.	8	2	2	4	7			7
Тема 18. Розвиток медіа Китаю в I половині XX століття.	8	2	2	4	7			7
Тема 19. Особливості мас-медійних процесів Європи та США у II пол. XX – початку XXI століття	8	2	2	4	7			7
Тема 20. Національні особливості функціонування медіа на африканському та азійському континентах у II половині XX століття – початку XXI століття.	8	2	2	4	7			7
Тема 21. Медіасистеми країн Північної Африки та Близького Сходу в XX столітті та сучасних умовах: проблемні питання	8	2	2	4	7			7
Тема 22. Розвиток ЗМК в країнах азійсько-тихоокеанського басейну в сучасних умовах	10	2	2	6	8			8
Разом за модулем № 2	90	22	22	46	90	6	6	78
Усього годин	180	44	44	92	180	12	12	156

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Зародження засобів масової комунікації. Медійні явища Стародавнього Сходу. Комунікативні процеси епохи Античності в Європі.	2	2
2.	Зародження християнських ЗМК в Європі. Розвиток комунікативних процесів та публіцистика Середньовіччя.	2	2
3.	Зародження та розвиток книгодрукування в Європі та світі та його вплив на ЗМК	2	2

4.	Рукописні та друковані засоби масової комунікації в Європі та Азії XV- XVII ст. Медійні процеси епохи Відродження та Реформації	2	-
5.	Становлення газетної справи в Європі в XVII - I пол. XVIII ст.	2	-
6.	Розвиток медіа Англії в XVII - I пол. XVIII ст.	2	-
7.	Культурно-історичні передумови розвитку засобів масової комунікації в добу Просвітництва в Європі. Преса Англії, Франції та Німеччини XVIII століття.	2	-
8.	Становлення та розвиток медіа США у XVIII столітті.	2	-
9.	Загальні тенденції розвитку масовокомунікаційних процесів у XIX столітті в Європі.	2	-
10.	Розвиток медіа Франції та Німеччини у XIX столітті. Комерціалізація та подальша монополізація ЗМК у Європі	2	-
11.	Історичні особливості розвитку медіа США I половини XIX століття.	2	
12.	Медійні комунікації США II половини XIX століття	2	2
13.	Становлення засобів масової комунікації країн Азії, Африки та Латинської Америки у XIX столітті	2	2
14.	Розвиток засобів масової комунікації на Європейському континенті в I половині XX століття.	2	2
15.	Медіакомунікації Франції в I половині XX століття.	2	-
16.	Розвиток ЗМК в Німеччині в I половині XX століття.	2	-
17.	Специфіка розвитку медіа США початку XX століття	2	-
18.	Розвиток медіа Китаю в I половині XX століття.	2	-
19.	Особливості мас-медійних процесів Європи та США у II пол. XX – початку XXI століття	2	-
20.	Національні особливості функціонування медіа на африканському та азійському континентах у II половині XX століття – початку XXI століття.	2	-
21.	Медіасистеми країн Північної Африки та Близького Сходу в XX столітті та сучасних умовах: проблемні питання	2	-
22.	Розвиток ЗМК в країнах азійсько-тихоокеанського басейну в сучасних умовах	2	-
Разом		44	12

6.4. Самостійна та індивідуальна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна/заочна
1	Законспектувати основні тези монографії Ірини Жиленко Стародавній світ: зародження медійних явищ : навч. посіб. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstreamdownload/123456789/46319/1/Zhylenko.pdf Створити презентації за темами «Засоби комунікації Стародавнього Сходу» та «Еволюція античної комунікації»	10/15
2	Опрацювати тему «Політична публіцистика Середньовіччя: Кола ді Рієнцо, П'єр Дюбуа, Джон Фонтеск'ю», створити презентацію теми та аналіз одного твору кожного автора.	10/15
3	Прослухати подкаст «WiseCow: Журналістика в літературі. Аудіокурс» на ресурсі ГРОМАДСЬКЕ РАДІО за посиланням: URL: https://hromadske.radio/podcasts/wisecow/wisecow-zhurnalistyka-v-literaturi-audiokurs/amp . Створити конспект тем.	10/15
4	Опрацювати тему «Публіцистика Лоренцо Валла, Ніколло Макіавеллі, П'єтро Аретіно», створити презентацію теми та аналіз одного твору кожного автора.	10/15
5	Опрацювати тему «Публіцистика Еразма Роттердамського». Здійснити публіцистичний аналіз твору автора «Похвальне слово глупоті».	10/15
6	Опрацювати тему «Медійна діяльність Джозефа Аддісона та Ричарда Стіля». Створити презентацію теми.	10/15
7	Опрацювати тему «Медіамонополії Англії XIX століття та розвиток масової преси». Створити презентацію теми.	5/15
8	Опрацювати тему «Зародження та розвиток перших інформаційних агенцій в Європі». Створити просвітницький сюжет про одну з них.	5/15
9	Опрацювати тему «Медійні процеси в США XIX століття». Створити просвітницький сюжет про одного із видавців-новаторів.	5/15
10	Опрацювати тему на вибір: «Українська преса 1917-1930 рр.», «Українська преса в боротьбі за державність» (період і регіон на вибір), «Журналістська діяльність Д. Донцова», «Українська преса Закарпаття 20-30 рр XX ст.» Створити конспект теми та презентувати її.	10\15
11	Неформальна освіта на онлайн-платформах: пропонується курс «Інформаційні війни» (URL: https://prometheus.org.ua/), що акцентує увагу на історії інформаційних воєн як невід'ємної складової масовокомунікаційних процесів. (або інший курс, що стосується тематики дисципліни, на платформі Prometheus чи іншому ресурсі)	7/6
	Разом	92/156

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Для успішного опрацювання матеріалів здобувачу потрібен персональний комп'ютер / планшет / смартфон (за потреби можуть використовуватися персональні комп'ютери в комп'ютерній аудиторії на філологічному факультеті ДВНЗ «Ужгородський національний університет») з доступом до Інтернету. Крім того, під час викладання дисципліни за потреби можуть бути також застосовані комп'ютерне обладнання навчального ТРЦ та кабінету мультимедійної платформи «Media Vista» (<https://mediavista.com.ua/about-us>), телевізійне обладнання ТРЦ, сервіси Google Meet, Google Form, Gmail тощо. Програмне забезпечення: основне преінстальоване та ліцензійне програмне забезпечення для персональних комп'ютерів, надане у рамках міжнародного Проєкту ЄС Еразмус+ DESTIN (<http://destin.uzhnu.edu.ua/home-en/>).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Історія медіакомунікації: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Журналістика» / Уклад. Барчан О.В. Ужгород, 2025. 41 с.
2. Історія зарубіжної журналістики. Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 061 «Журналістика» / Уклад. Барчан Олеся. Ужгород, 2024. 64 с. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/87174>
2. Жиленко І. Р. Світові медійні процеси часів Середньовіччя й Відродження: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 163 с.
3. Жиленко І. Р. Медійні процеси XVII–XVIII століть: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 189 с.
4. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.

Допоміжна література

1. Бондаренко Ю.С. Альтернативна преса сучасної Німеччини (особливості функціонування, редакційна політика, місце в національній системі медіа): дис...канд.наук із соц. комм. Суми, 2017. URL: https://lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/09/dis_bondarenko.pdf
2. Гарматій О. В. Агенційна журналістика : навчальний посібник. Львів : Сполом, 2015. 176 с. URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/7142e7c7-44b1-44e7-afd3-90fff393f313/content>
3. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/25593/Shevchuk%20264271.pdf?sequence=1>
4. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ : ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с. URL : <https://imi.org.ua/wpcontent/uploads/2017/06/Mediakompas.pdf>
5. Гресько О. В. Міжнародна журналістика: Навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2019. 112 с.
6. Данилевич А. Інформаційний імідж і образ України у друкованих ЗМІ Німеччини: на межі понять. Медіапростір, 2017. Випуск 10. С. 85–91. URL : <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/9362/1/13Danylevych.pdf>
7. Історія зарубіжної журналістики (XVIII — початок ХХ століття): матеріали до курсу. Навчально-методичний посібник / Уклад. Барчан О.В. Ужгород: Говерла, 2021. 39 с.

8. Історія зарубіжної журналістики. Частина I (від зародження до XVII століття). Навчально-методичний посібник для проведення практичних занять (для студентів відділення журналістики) / Уклад. Барчан Олеся. Ужгород: Говерла, 2021 36 с.
9. Історія сучасного світу. Соціально-політична історія XV – початку XXI століть: навч. посіб. За ред. Ю. Горбаня. Київ: Знання, 2012. 438 с.
10. [Жиленко І. Р. Історія зарубіжної журналістики \(від античності до II пол. XVIII ст.\): навч. посіб. Суми : СумДУ, 2010. 285 с.](#)
11. Кузнецова О. Журналістські публіцистичні жанри преси: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2022. 327 с.
12. Кузнецова О. Журналістські аналітичні жанри преси: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2023. 295 с.
13. Лось Й. Публіцистика й тенденції розвитку світу: навч. посіб. Львів : Львівський національний ун-т ім. Івана Франка, 2007. 376 с
14. Срібняк І. Історія журналістики: виникнення та розвиток новинних мас-медіа в країнах Європи, Азії та Північної Америки (XVII-XX ст.). Підручник для студентів вищих навчальних закладів / МОН України; ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»; Київський університет імені Бориса Грінченка (2-ге вид., перероб.). Київ: Міжнародний науково-освітній консорціум імені Люсьєна Февра, 2018. 156 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25608/1/I_Sribnyak_IZh_2018_IFF.pdf
15. Традиційні і нові медіа: від історії до сучасності : збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2019 рік (секція «Журналістики») / упоряд. Андрій Яценко. Львів: Простір-М, 2020. 136 с. URL: <https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Zbirnyk-tez-zvitnoi-konferentsii-za-2019-rik-1.pdf>
16. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник. / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Електронний репозитарій ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/home.jsp?locale=uk>
2. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В.Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Сервіс для пошуку наукових джерел Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com.ua>
4. Сайт Львівської ННБУ ім. В. Стефаника. URL: <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F>
5. Сайт бібліотеки Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.journ.univ.kiev.ua/>

Перелік питань до іспиту

1. Форми комунікації епохи палеоліту. Виникнення писемності як новий етап розвитку засобів комунікації (Месопотамія, Єгипет, Індія, Китай).
2. Фінікійська та угаритська абетки та їх значення в історії ЗМК.
3. Розвиток культури та публіцистика в Давній Греції. До питання про усну публіцистику Давньої Греції. Писемність Давньої Греції. Книжкова справа античного світу.
4. Публіцистика в ораторському мистецтві Давньої Греції (V століття до н.е.). Публіцистичність у промовах давньогрецьких ораторів (Аристотель, Горгій, Лісій, Ісократ, Демосфен та ін.).
5. Розвиток культури та публіцистика в Давньому Римі. До питання про розвиток писемності Давнього Риму. Публіцистика в ораторському мистецтві Давнього Риму (I

століття до н.е. – Марк Тулій Ціцерон, Марк Фабій Квінтіліан, Тацит, Пліній Молодший тощо; I ст. н.е. – Луцій Антей Сенека).

6. Виникнення та розвиток перших прообразів газет у Римі „Acta senatus” та „Acta diurnal populi romani” 1-4 століття н.е.
7. Зародження християнської публіцистики. Публіцистика Христа та апостола Павла.
8. Латинська (західна) ранньохристиянська публіцистика та її представники (Ієронім Стрідонський, Амросій Медиоланський, Аврелій Августин).
9. Візантійська (східна) ранньохристиянська публіцистика та її представники (Григорій Богослов, Василій Великий, Іоанн Златоуст).
10. Розвиток публіцистики в період раннього Середньовіччя (V — сер. XI ст.). „Монастирська культура” в період класичного та пізнього Середньовіччя. (сер. XI ст. — XV ст.).
11. Розвиток політичної публіцистики в період класичного та пізнього Середньовіччя (Кола ді Рієнцо, П'єр Дюбуа, Джон Фонтеск'ю).
12. Виникнення книгодрукування в Китаї у 1041 – 1048 рр. Історичні передумови виникнення книгодрукування у Європі в XV столітті.
13. Постать Йогана Гутенберга. Подальший розвиток друкарської справи в Німеччині: новації Йоганна Мантелейна та Антона Кобергера.
14. Поширення книгодрукування в Італії: діяльність Йоганна Шпейерського та Альда Мануція.
15. Підпорядкування книговидавництва королівській владі в Англії, Франції та інших країнах Європи. Поява книгодрукування в Америці.
16. Лютерівська друкарня та її значення для подальшого розвитку засобів масової комунікації. Наслідки книгодрукування.
17. Рукописні прообрази періодичних видань Італії та Німеччини.
18. Попередники преси Англії, Франції.
19. Друковані інформаційні листки Європи та Азії.
20. Суспільно-політичні та культурні передумови розвитку публіцистики доби Відродження у Європі (XV- XVI ст.).
21. Публіцистика епохи Відродження у Європі. Політична й антицерковна публіцистика (Лоренцо Валла, Ніколло Макіавеллі, П'єтро Аретіно тощо).
22. Суспільно-політичні та культурні передумови розвитку публіцистики доби Реформації у Європі в XVI ст. Публіцистика Реформації (Мартін Лютер, Томас Мюнцер, Йоган Рейхлін, Ульріх фон Гуттен, Еразм Роттердамський тощо).
23. Передумови виникнення друкованих ЗМІ у Європі в XVII - I пол. XVIII ст. Перші регулярні друковані газети початку XVII століття в Німеччині.
24. Розвиток преси у Франції. Постать Теофасти Ренодо та друковане видання „Ля газет”.
25. Зародження журнального типу видання.
26. Масовокомунікаційні процеси в Англії у XVII ст. та становлення цензури.
27. Особливості функціонування монархічної та парламентської преси в Англії.
28. Англійська публіцистика XVII століття (Джон Мільтон, Джерард Вінстенлі, Джон Лільбельн тощо) та питання свободи слова.
29. Особливості зародження та розвитку просвітницької журналістики у Європі.
30. Специфіка функціонування преси Англії в добу просвітництва.
31. Публіцистична та журналістська діяльність Данієля Дефо. Просвітницька публіцистика Джонатана Світа.
32. Журналістська діяльність Джозефа Аддісона та Річарда Стіля.
33. Розвиток просвітницької журналістики у Франції та Німеччині у XVIII столітті.
34. Політичні передумови розвитку журналістики Франції XVIII століття. Журналістська діяльність та публіцистика П. Мариво та Ф. Прево.
35. Просвітницька діяльність Монтеск'є. Публіцистика Вольтера та Д. Дідро.
36. Публіцистична думка та преса Великої французької революції (Мірабо, Марат, Бабеф, Демулен та ін.).
37. Політика Наполеона в сфері преси у Франції та Європі XVIII століття.

38. Розвиток просвітницької журналістики в Німеччині.
39. Зародження преси в Північній Америці. Колоніальний період розвитку преси США.
40. Американська преса в роки війни за незалежність. Боротьба федералістів та республіканців та журналістика США кінця XVIII століття.
41. Заснування перших видань журнального типу в США та формування якісної преси.
42. Журналістська та публіцистична діяльність Б. Франкліна.
43. Суспільно-історичні та культурні передумови розвитку медіа у XIX столітті у Європі. Розквіт періодичної преси в Англії.
44. Створення якісної журнальної періодики та газети „Таймс”.
45. Поява масової англійської преси та її вплив на розвиток рекламної галузі та зв'язків із громадськістю.
46. Перші інформаційні агентства Європи XIX століття.
47. Політичні передумови розвитку преси Франції XIX століття. Політика в сфері журналістики часів Наполеона I та періоду Реставрації.
48. Поява масової преси та діяльність Еміля де Жирардена.
49. Журналістика Франції II половини XIX століття (революцій 1848 року та II Імперії (1851-1870) та комерціалізація преси). «Золота ера» французької журналістики.
50. Розвиток преси в Німеччині в період „наполеонівського режиму” та Німецького союзу.
51. Журналістська діяльність К. Маркса та Ф. Енгельса.
52. Розвиток журналістики періоду правління Отто фон Бісмарка.
53. Німецькі ЗМІ кінця XIX століття (процеси монополізації, спеціалізації ЗМІ та формування журналістської освіти).
54. Суспільно-політичні передумови розвитку преси США на початку XIX століття (політика уряду в сфері інформаційних відносин, розвиток журнальної періодики, преса й аболіціонізм тощо).
55. „Комерційна революція” в газетній пресі США 1830-1840-х рр.. „Пенні-пресс” та видавнича діяльність Бенджаміна Дея та Джеймса Гордона Беннета.
56. Формування якісної преси в середині XIX століття (Г. Грілі та Г. Реймондс).
57. Утворення інформаційного агентства „Асошіейтед прес”.

Модуль 2. Подальший розвиток медіа як засобів політичної боротьби та становлення медіабізнесу

58. Історичні особливості розвитку медіа США II половини XIX століття. Уплив громадянської війни (1861-1865рр.) на медійні процеси США.
59. Діяльність Дж. Пулітцера в сфері розвитку мас-медіа.
60. Видавнича діяльність У. Р. Херста.
61. А. Окс та розвиток якісної преси в США кінця XIX століття. Поширення регіональної та журнальної періодики в США наприкінці XIX століття.
62. Культурно-історичні передумови формування періодичної преси країн Азії, Африки та Латинської Америки.
63. Зародження колонізаторської та місіонерської преси.
64. Поява та розвиток національних періодичних видань.
65. Зародження та становлення преси в Китаї.
66. Політичні, соціально-економічні та культурні передумови розвитку мас-медіа на початку XX століття в європейських країнах.
67. Подальша комерціалізація та монополізація преси Великобританії на початку XX століття.
68. Медіа Великобританії в I та II світових війнах.
69. Становлення та розвиток радіо- та телемовлення Великобританії в 30-40 рр XX століття.
70. Журналістика Франції I половини XX століття. Подальша комерціалізація та монополізація преси Франції на початку XX століття.

71. Масовокомунікаційні процеси Франції у I та II світових війнах та міжвоєнний період. Преса Руху Опору періоду окупації фашистами.
72. Суспільно-політичні передумови розвитку ЗМК Німеччини початку XX століття. Інформаційна політика.
73. Медіа часів Веймарської республіки. Преса й пропаганда Німеччини часів I та II світових воєн.
74. ЗМІ Німеччини після поразки у II світовій війні. Поразка нацизму. Зонування.
75. „Прогресивне десятиліття” в США та новації в медійній сфері початку XX століття.
76. Перша та друга світова війна та журналістика США (цензурні закони, посилення монополізації та комерціалізації ЗМІ тощо).
77. Зародження журналістського розслідування та формування професійних журналістських організацій.
78. Становлення телерадіомовлення в США.
79. Суспільно-політичні передумови розвитку ЗМК Китаю початку XX століття.
80. Зародження та становлення комуністичної преси в Китаї на початку XX століття.
81. Розвиток ЗМК Гоміндану в 30-ті рр. XX століття.
82. Медіа Китайської Народної Республіки та політика влади в сфері масової інформації.
83. Основні історичні передумови формування сучасного типу медіа країн Європи та США: загальні аспекти початку XX століття.
84. ЗМІ Європи та США в умовах «холодної війни»: загальні тенденції.
85. Розвиток медіа Франції в II половині XX століття– на поч. XXI ст.
86. Розвиток ЗМК Німеччини в II половині XX століття– на поч. XXI ст.
87. Медіа Великобританії в II половині XX століття– на поч. XXI ст.
88. Медійна система США в II половині XX століття– на поч. XXI ст.
89. Історичні передумови зародження та розвитку ЗМК у країнах Африки. Суспільно-політична та економічна ситуація на африканському континенті у XX-XXI столітті і розвиток мас-медіа.
90. Основні проблеми розвитку медіа та свободи слова в Африці.
91. Телекомунікації африканських країн: сучасний стан та перспективи розвитку.
92. Історичні передумови формування ЗМК країн Північної Африки та Близького Сходу.
93. Сучасні арабські медіа: специфіка функціонування та проблематика.
94. Наслідки „Арабської весни” та питання свободи слова у країнах Північної Африки та Близького Сходу.
95. Військові конфлікти й масовокомунікаційні процеси в країнах Північної Африки та Близького Сходу.
96. Жінка в сучасній арабській журналістиці. Проблеми розвитку медіа в країнах Північно-Західної Африки.
97. Історичні передумови формування ЗМК країн Східної та Південно-Східної Азії.
98. Специфіка розвитку сучасної журналістики в Китаї та Японії.
99. Розвиток нових технологій та телекомунікацій в країнах Східної та Південно-Східної Азії.
100. Новітні тенденції розвитку ЗМК в Австралії.